ΒΓΗΚΑ ΝΑ ΜΑΘΩ

Βγῆκα νὰ μάθω ἄ μ' ἀγαπᾶς,
Καὶ τὴν ἰτιὰ ρωτοῦσα,
Γιατὶ πιὰ κάθε αὐγὴ δὲν πᾶς
Ἐκεῖ ποῦ σ' ἀπαντοῦσα;

Σκύβει καὶ λέει ἡ δόλια
Μὲ δάκρυο, μὲ πληγή,
Πῶς σ' ἄλλα περιβόλια
Γυρίζεις τὴν αὐγή.

Βγῆκα νὰ μάθω ἄ μὲ ξεχνᾶς,
Ρωτῶ τὴν κρυὰ βρυσοῦλα,
Ἂν μὲ θυμᾶσα ὅταν περνᾶς
Ἀπὸ τοῦ ρεματοῦλα.

Μοῦ κρένει τὸ νεράκι
Μὲ λύπη μὲ θυμό,
Πῶς ἔγινε φαρμάκι
Κ' ἐκεῖνο ἀπ' τὸν καημό.

Α. Ε.

ΑΕΡΟΛΙΘΟΙ

Ι

Δὲν θὰ σκυτήνισω τὸν περίεργο τίτλο. Μόνος του θὰ ξανερώνεται κατὰ μικρὸν εἰς τὰ ἀποσπάσματα αὐτὰ μιᾶς ζωῆς ποὺ πέφτει ἀπροσδόκητα, ὡσὰν ἀπὸ τὰ ὕψη εἰς τὴν χώραν τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ρωμιῶν, εἰς τὰ δελτία αὐτὰ μιᾶς ψυχῆς ποὺ παιδεύεται καὶ χαίρει ἡ λαμπρύνει παράπονον καὶ θέλει, τὸν μετικὰ ἔντομα ποὺ ἀγαπᾶ τὸ φῶς, νὰ πετᾶ μέσα εἰς τὰς ἀστραπὰς τῆς Ἀληθείας ποὺ ἀποκαλύπτουν συνεφιασμένον οὐρανόν.

Ὑπῆρξεν ἐποχὴ ποὺ ὁμίλουν τὰ ζῶα. Ἡ ἐποχὴ τοῦ Αἰσώπου, ἡ ἀθῳότης καὶ δεινότης. Ὁ χρυσοῦς αἰὼν Ὅπου ὁ χρόνος δὲν εἶχε κοπῆ [illegible]

Ἤλθεν ἡ ἐποχὴ ποὺ [illegible] ὁ χρυσὸς ἐξαφανίστη, ποὺ τὸ κακὸν διεκρίθη εἰς ἄπειρα κλαδιὰ καὶ τὰ πράγματα εἰς ἄπειρα γένη καὶ κόσμους. Τὰ ζῶα πλέον κατὰ τὴν ἐπιστήμην ἦσαν ὅ,τι καὶ ἡμεῖς. Ἤδη αὐτὰ τὰ ἄψυχα ὡμίλουν: «Εἴμεθα δυνάμεις, στοιχεῖα δι' ὧν τελεῖται ἡ καθόλου οἰκονομία, ἔχομεν νόμους ζωντανοὺς, ὀθειρόμεθα καὶ ἀναγεννώμεθα. Ἤτοι εἴμεθα φίλοι σας, πληροῦμεν τὰς ἀνάγκας σας, εἴμεθα πράγματα ἀναλογικὰ εἰς τὴν σκέψιν σας. Δεχθῆτέ μας . . ἀλλὰ νὰ μᾶς μεταχειρισθῆτε καλὰ διὰ τὸ καλὸν σας». Καὶ παρῆλθεν ὁ αἰὼν οὗτος τῶν πιθηκοδρόμων καὶ τῆς λογικῆς, τῆς φυσικῆς καὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ὁ Ἕνος αἰών.

Καὶ ἔρχεται ὁ Ἕνος, ὁ αἰὼν τῆς ψυχολογίας. Ἡ λογικὴ διεχώρισε μεγέθη, οὐσίας, τάξεις. Ἡ Ψυχολογία ἔρχεται νὰ σχετίση ὅσα πηγάζουν ἀπὸ τὸ ἕν, ἀδελφώνει τάσεις καὶ δυνάμεις τῆς ψυχῆς, καλεῖ τὴν Ἀγάπην νὰ τῆς γίνῃ πρόθεσις, τὴν Ἰδέαν νὰ τῆς γίνῃ μέθοδος, συμφωνεῖ μὲ τὴν Πρόοδον νὰ ὑψώσῃ τὴν σημαίαν της, σημαίαν ἡνωμένων ἠθικῶν πολιτειῶν.

Ἡ Ἀγάπη ἐπιστολογραφεῖ μίαν κυριακήν. Εἰς τετράγωνα χονδρὰ φύλλα χαράζει:

«Αἱ μικραὶ ψυχαὶ εὑρίσκουν συγκρούσεις εἰς κάθε των βῆμα. Αἱ δυνάμεις καὶ τὰ καθήκοντα εἶναι πολλοὶ κλάδοι τοῦ ἑνὸς δένδρου τῆς ζωῆς Ἡ Ἀλήθεια, ἡ προάγουσα τὴν ζωήν, εἶναι μία. Ὦ ἀγαπητή μου Ἀλήθεια, ἡ εὐφυολογία εἶναι τύπος, ἡ εἰρωνία εἶναι μοχθηρὰ ἀδυναμία οὐσίας, ἡ σάτυρα εἶναι μαστίγι διὰ δούλους, τὸ πεῖσμα εἶναι γυναικεῖον χασομέρι κατὰ τῆς ἀπολαύσεως, ὁ σαρκασμὸς εἶναι ὁ Μεφιστοφελὴς ἤτοι ἡ ἄρνησις τοῦ θετικοῦ, ὁ μυκτηρισμὸς εἶναι μῖσος ἤτοι στοιχεῖον ἀρνητικόν, ἡ ὕβρις εἶναι παραφροσύνη τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς καρδίας, ἡ βωμολοχία εἶναι ἡ κατάπτωσις τοῦ ναοῦ τοῦ σύμπαντος.

»Ἐγὼ ἡ ἀγάπη εἶμαι πρακτικὴ καὶ ἐργατικὴ κόρη. Μοχθῶ πολὺ εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ εἶμαι εὐχαριστημένη. Ὦ Ἀλήθεια, Ἄρτεμις τῶν ἀποκέντρων δασῶν, ποὺ ἐπέταξες τὰς προλήψεις σὰν ἐνδύματα σκλαβιᾶς, πόσον τὸ γυμνόν σου κάλλος εἶναι πλαστικῶς ὡραῖον, αὐστηρῶς ἐλκυστικόν! Εἶναι αὐτόχρημα μία Ἀγάπη. Βλέπεις συνοδόμεθα ἀδελφικῶς.

»Ἔλα εἰς τὴν πόλιν νὰ ἑνωθῶμεν διὰ νὰ ἑνώσωμεν τὰς τάσεις καὶ τὰς δυνάμεις, τὰς οὐσίας, τὰς ἀπολαύσεις, νὰ ὑψώσωμεν τὴν σημαίαν τῆς Προόδου, νὰ ἱδρύσωμεν ὡραῖον τὸν ναὸν τῆς Ζωῆς.»

Καὶ ἔτσι ὁ Ἕνος, ὁ αἰὼν τῆς ψυχῆς, ὁ ἠθικὸς καὶ συνενωτικὸς δυνάμεων, συνεπῶς ὁ ποιητικὸς καὶ πρακτικὸς φωνάζει:

«Προσέχετε, δυνητοί, μήπως εἰς τὴν μέθοδον κάμνωμεν λάθος καὶ νομίζομεν ὅτι ἡ Ἀγάπη δηλητηριάζει τὴν Ἀλήθειαν, ὅτι τὸ σφυρὶ τοῦ Νίτσε πρέπει νὰ πληγώσῃ ποιῶτον τὴν Ἀγάπην καὶ ἔπειτα τὸ Κακόν.

Τί ζητεῖ λοιπὸν ὁ αἰών μας;

Οἱ ἀερόλιθοί μου, κἄτοι περίεργα κομμάτια, εἶναι παιδιὰ τοῦ αἰῶνος. Λέγουν διὰ τὸν ἑαυτόν τους: «Πρὸ παντὸς πρέπει νὰ εἴμεθα πρακτικοί». Αὐτὸ εἶναι πρὸς τὸ παρὸν ἡ ἀπαιτήσις μας. Δι' αὐτὸ ἂν παρεκτρεπώμεθα εἰς ποιητικὰς ἐξάψεις ἢ μπλεκώμεθα εἰς ἄκακον χιοῦμορ (στοιχεῖον θετικοῦ) καμμίαν φορὰν, δὲν λησμονοῦμεν ὅμως, διὰ νὰ μὴ δυσκολεύωμεν τοὺς ἄλλους, νὰ βάζωμεν, ἔστω καὶ εἰς τὸ τέλος, μίαν ὑπογραφὴν ἀντὶ ἐπιγραφῆς, τῶν φλυαρῶν μας τὴν ἰδέαν.»

Ἡ ψυχολογία τῆς Ἀληθείας

Ἐν Νέᾳ-Πέλει. Σὲ χαιρετῶ
CONSTANS

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

Η ΠΡΩΤΗ ΜΑΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΑ

Εἰς διάστημα τριῶν ἡμερῶν, τρεῖς ὑπηρέτριες ἄλλαξε τὸ σπίτι μας. Τὴν τετάρτη μᾶς ἔφεραν τὴ Μαρούλα. Καλὴ κοπέλλα· συμπαθητική. Τὰ μαλλιά της μόνον δὲν μ' ἄρεσαν. Τἄφτειανε λίγο ἀλλὰ Κλειὼ δὲ Μερὼδ—ὡραῖα μαλλιά, τετράξαντα καὶ τὸ χτένισμα αὐτὸ τῆς πήγαινε—καὶ φοροῦσε καὶ μισοφόρι χρωματιστό.

Ὑπηρέτρια μὲ μαλλιὰ ἀλλὰ Μερὼδ καὶ μὲ μισοφόρι χρωματιστό! Τότε ἡ κυρία πῶς θὰ εἶνε χτενισθῆ, καὶ τί θὰ φορέσῃ;

Ἡ μαμὰ ἐγέλασε, ὅταν τῆς ἀνεκοίνωσα αὐτά, μὲ ὀλίγον τραγικὸν ὕφος.

— Ἔχει ἄλλο χειρότερο ἐλάττωμα, παιδί μου! μοῦ εἶπε.

— Χειρότερο κι' ἀπὸ τὸ μισοφόρι της:

— Πολύ! Ἔχει . . . .

— Κανέναν ἐξάδελφο;

— Ἔχει κάνει στὸ Παλάτι τοῦ Διαδόχου! Καὶ καταλαβαίνεις τώρα! . . . Ἀφοῦ ἔχει κάνει σὲ παλάτι, φαντάσου πῶς θἄνε μαθημένη, καὶ φαντάσου πιὰ ἂν θὰ μπορέσῃ νὰ κάνῃ καὶ στὸ σπίτι μας!

* * *

Ἡ μαμὰ ἔχει δίκαιον. Ἡ Μαρούλα θὰ φύγῃ ἄλλο πρωΐ. Μὰ κι' ἂν δὲν φύγῃ, θὰ τὴν διώξουμε Αὐτὴ χωρὶς ἄλλο, συνηθισμένη μέσα στὴν χλιδὴ καὶ στὰ πλούτη, μαθημένη νὰ ὑπηρετῇ Βασιλοπούλα καὶ μεγάλες κυρίες, μέσα στὸ σπίτι μας, ποῦ δὲν εἶνε καλύβα, μὰ δὲν εἶνε καὶ Παλάτι, θὰ στενοχωριέται, Καὶ θὰ μᾶς περιφρονῇ ἀκόμη. Κι' αὐτὸ ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ! Φανταισθῆτε, νὰ σᾶς περιφρονῇ ἡ ὑπηρέτρια! Πιθανὸν ράπαιτήσῃ νὰ τῆς ξεστρώνω καὶ τὸ κρεββάτι. Νὰ τῆς κρατῶ καὶ τὴν ἀλληλογραφία της μὲ τὸν ἐξάδελφό της: Κανένα ξκοπανέα ἢ κανέναν ἀστυφύλακα! . . . Μὴ χειρότερα!

* * *

Τἄλλο πρωὶ κατέβηκα στὴν κουζίνα. Τὴν ἐπλησίασα μὲ κάποια δειλία. Τῆς εἶπα τὴν καλημέρα μὲ σεβασμό. Ἑτοιμάσθηκα νὰ τὴν ἐρωτήσω πῶς τὰ περνοῦσε στὸ Παλάτι, πρὶν ἀνοίξω ἄμοιρο τὸ στόμα μου, νὰ σοῦ καὶ παρουσιάζεται κι' ἡ μαμά. Περίεργο! Κι' ἡ μαμὰ τὴν καλημέρα μὲ σεβασμὸ τῆς τὴν εἶπε. Καὶ τὴν ἴδια ἐρώτησι μαζῆ τὴν κάναμε.

— Πῶς τὰ περνοῦσες, Μαρούλα,—λίγο ἔλειψε νὰ τὴν ποῦμε: Κυρία Μαρί!—στὸ Παλάτι τοῦ Διαδόχου;

— Καλά!... Καλά!... Ἡ Πριγκηπέσσα εἶνε πολὺ καλή!

— Μπᾶ! Καὶ τὴν ἔβλεπες τὴν Πριγκηπέσσα;

— Ταχτικώτατα! Πρωὶ κι' ἀπόγευμα. Τὶς ὧρες ποῦ κατεβαίνει στὴν κουζίνα!

— Ἡ Πριγκηπέσσα στὴν κουζίνα! Καϊμένη Μαρούλα, τὰ παραλές!

— Καὶ περνάει μιὰ μέρα ποῦ νὰ μὴ κατεβῇ στὴν κουζίνα; Τί λέτε, καλὲ κυρίες μου! Ὅλα τὰ ξέρει, ὅλα τὰ ξετάζει κι' ὅλ' ἀπὸ τὰ χέρια της περνᾶνε.

αὐτὰ τὰ λέει πιὰ κακῶς ἔχοντας ἀπ' τὸ ἄδολο καὶ τσηβδίζει κωμικά· ἔπειτα κοντὰ σ' αὐτὰ ξερατιό· καὶ στὰ τελευταῖα σηκόνοντάς τον μερικοὶ τὸν φέρνουν ἔξω ἀπ' τὸ τραπέζι, πιασμένον μὲ τὰ δυό του χέρια ἀπ' τὴν αὐλητρίδα.

Μὰ κι' ὅταν εἶνε ξεμεθυστος σὲ κανέναν δὲ θὰ παραχωροῦσε τὴν πρωτειὰ γιὰ τὴν ψευτιὰ ἢ τὴν ἀναίδεια ἢ τὴ τσιγκουνιά, καὶ μὲ μιὰ λέξη εἶνε κάτι παμπόνηρο κι' ἀπ' ὅλες τὶς μεριὲς μελετημένο καὶ μὲ κάθε τρόπο ξετελιωμένο. Λοιπὸν θὰ μυρολογήσει γιατὶ δὲν εἶνε τίμιος γιὰ πολὺν καιρό. Τί εἶνε αὐτό; Πῶ, πῶ! Πόσον καιρὸν εἴχαμε νὰ σὲ δοῦμε, Θρασυκλῆ!

Θρασυκλῆς. Δὲν ἤρτα, Τίμωνα, σὰν αὐτοὺς τοὺς πολλοὺς, ποῦ ζηλεύοντας τὰ πλούτια σου, τρέξανε μαζεμένοι μὲ τὴν ἐλπίδα γιὰ τ' ἀσῆμι καὶ τὸ χρυσάφι καὶ τὰ πλουσιοπάροχα τραπέζια καὶ γιὰ νὰ κολακεύουν παρὰ πολὺ ἄνθρωπο σὰν ἐσένα, ἁπλὸ καὶ ποῦ δίνει καὶ στοὺς ἄλλους ἀπ' τὸ εἰναί του. Γιατὶ τὸ ξέρεις πῶς γιὰ μένα ἀρκετὸ φαΐ εἶνε τὸ κριθαρόψωμο, καὶ προσφάϊ ὁ βροβὸς ἢ τὸ κάρδαμο ἤ, ἂν θέλω καμιὰ φορὰ νὰ τὸ ρίξω στὴν πολυτέλεια, λίγο ἁλάτι· καὶ πιοτὸ τὸ ποτάμι τῆς Καλιρρόης· καὶ τοῦτο τὸ παλιοπανωφόρι καλήτερο ἀπ' ὅποια πορφύρα κι' ἂν πεῖς. Γιατὶ θαρῶ πῶς τὸ χρυσάφι δὲν εἶνε καθόλου ἀκριβώτερο ἀπ' τὰ χαλίκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς.

Ἤρτα μονάχα γιὰ χατῆρί του, γιὰ νὰ μὴ σὲ χαλάσει αὐτὸ τὸ πιὸ βλαβερὸ καὶ πιὸ πίβουλο ἀπόχτημα ὁ πλοῦτος, ποῦ πολὲς φορὲς ἔχει γίνει σὲ πολλοὺς αἰτία γι' ἀγιάτρευτες συφορές. Λοιπὸν ἂν μ' ἀκούσεις, στὴ στιγμὴ θὰ τὸν ρίξεις ὅλο στὴ θάλασσα, γιατὶ δὲν εἶνε καθόλου χρειαζούμενος σ' ἄνθρωπο τίμιο καὶ ποῦ μπορεῖ νὰ νοιώθει τὰ πλούτια τῆς φιλοσοφίας. Μὰ μὴν τὸν ρίξεις, καλέ μου, βαθειά, παρὰ σ' ὅσο βάθος θὰ μοῦρχεται ἴσα μὲ τοὺς βουβῶνες ἀφοῦ μπῶ μέσα στὴ θάλασσα, λίγο πιὸ μπροστὰ ἀπ' τὸ μέρος ποῦ σπᾶνε τὰ κύματα, βλέποντάς τον μονάχα ἐγώ.

Κι' ἂ δὲ σ' ἀρέσει αὐτό, ἐσὺ μ' ἄλλον τρόπο καλήτερο βγάλ' τον γλήγορα ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι χωρὶς νὰ κρατήσεις οὔτε ὀβολὸ γιὰ τὸν ἑαυτό σου, μοιράζοντάς τον σ' ὅλους ποῦ ἔχουν ἀνάγκη, σ' ἄλλον πέντε δραχμές, σ' ἄλλον μιὰ μνᾶ καὶ σ' ἄλλον μισὸ τάλαντο· κι' ἂν εἶνε κανένας φιλόσοφος τοῦ ἀξίζει αὐτουνοῦ νὰ πάρει διπλὸ ἢ τριπλὸ μερτικό· καὶ σ' ἐμένα—ἂν καὶ δὲ γυρεύω γιὰ τὸν ἑαυτό μου παρὰ γιὰ νὰ τὰ μοιράσω σ' ὅσους ἀπ' τοὺς φίλους ἔχουν ἀνάγκη—θἄνε ἀρκετὸ ἂν θελήσεις νὰ μοῦ γιομίσεις αὐτὸ τὸ σακοῦλι, ποῦ δὲ χωράει σωστοὺς δυὸ μεδίμνους Αἰγινήτικους. Πρέπει ὁ φιλόσοφος νὰ φχαριστιέται στὰ λίγα καὶ μὴ ζητάει πολλά, οὔτε νὰ σκέφτεται παραπάνου ἀπ' τὸ σακοῦλι του.

Τίμωνας. Παραδέχουμαι αὐτὰ ποῦ λές, Θρασυκλῆ· μὰ πρὶν ἀπ' τὸ σακοῦλι, ἂν σ' ἀρέσει, ἔλα νὰ σοῦ γιομίσω τὸ κεφάλι γροθιές, μετρῶντας κι' ἄλλες μὲ τὴν ἀξίνα.

Θρασυκλῆς. Ὦ Δημοκρατία καὶ Νόμοι, μᾶς χτυπάει ὁ ἀναθεματισμένος σὲ πολιτεία λεύτερη.

Τίμωνας. Γιατὶ θυμόνεις, καλέ μου· τί; μὴν πᾶς καὶ σὲ γέλασα στὸ μέτρημα; νά, θὰ σοῦ προστέσω παραπάνου τέσσερους γρίνικες· (ὁ Θρασυκλῆς φεύγει τρεχάλα). Μὰ τί εἶνε αὐτό; Τρέχουν πρὸς τὰ δῶ πολλοί· ἐκεῖνος ὁ Βλεψίας κι' ὁ Λάχητας κι' ὁ Γνίφωνας καὶ μ' ἕνα λόγο τὸ σύνταγμα αὐτῶν ποῦ θὰ μυρολογήσουν. Λοιπὸν γιατί, ἀνεβαίνοντας σ' αὐτὸν τὸ βράχο, δὲν ξεκουράζω λίγο τὴν ἀξίνα, ποῦ ἔχει ἀποστάσει ἀπὸ πολλὴν ὥραν, κ' ἐγώ, ἀφοῦ μαζέψω ὅσες περσότερες πέτρες μπορέσω, δὲν τοὺς τὶς ρίχνω σὰ χαλάζι ἀπὸ μακριά;

(Ὁ Τίμωνας μαζεύει πέτρες, ἀνεβαίνει στὸ βράχο καὶ τὶς ρίχνει ἀλλάκοτα καταπάνω αὐτῶν ποῦ ἔρχουνται).

Βλεψίας. Μὴ μᾶς χτυπᾶς, Τίμωνα, νά, φεύγουμε.

Τίμωνας. Μὰ δὲ θὰ φύγετ' ἐσεῖς ἀμάτωτοι καὶ χωρὶς πληγές.

(Τοὺς χτυπάει μὲ τὶς πέτρες κι' ὅλοι φεύγουν τρεχάλα). ΤΕΛΟΣ